

ΥΠΟΣΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

Τοῦ συνεργάτου μας κ. Μ. ΡΑΪΣΗ

Τρέχουν, ξεπαγιασμένα ἀπὸ τὸ κρύο, τὰ φτωχὰ τὰ μαθητούδια, γιὰ νὰ προλάβουνε τὸν «κώδωνα». Οὐτ' ἔνα λεφτό δὲν μποροῦν νάργήσουν. Γιατὶ ὁ δάσκαλος, ἀν δὲν τὰ βγάλει ἔξω ἀπὸ τὴν τάξη, θὰ τοὺς ἀγγίζει τὸ φιλότιμο—κ' ἔχουν φιλότιμο τὰ ἄμοιρα—τὲ σχετικὲς πορατηρήσεις.

Τρέχουν.... Τὰ βλέπεις καὶ σοῦ καίγεται ἡ καρδιά.

Πανωφοράκια δὲν ἔχουν, δημοσία παραγόντας δὲν εἶναι ρόδινα, δημοσία εἶναι ρόδινο μήτε τὸ ὀβέβαιό τους μέλλον. Καλοθρευμένη δὲν εἶναι, γιατὶ κι' ὅλη ἡ φαμίλια τους ὑποσιτίζεται.

Κι' ἀν δὲν εἶναι ξυπόλυτοι, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς ἔκείνους πιτσιρίκους, φοροῦν τρύπια παπούτσια κι' ἀπὸ τὴν παγωμένη γῆ ἀντλοῦνε δση ύγρασία χρειάζεται γιὰ νὰ τὰ ρίξει στὸ στρῶμα.

Κ' ὑστερα, σὰ φτάσουνε στὴν τάξη, λαχανισμένα, μισοπεινασμένα καὶ μισοκακόμοιρα, παίρνουν τὴν θέση τους στὸ θρανίο, γιὰ νὰ μείνουν τόσες ώρες ἐκεῖ μέσα, σὰν καθηλωμένα.

Κρυώνουν; Αὐτὸ δὲν ἐνδαφέρει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα. Πρέπει νὰ περάσουν δημοσήποτε τὴ «διδακτιέα ςλη». Κι' ἀν τόσοι δυσμενεῖς παράγοντες τοὺς ἐμποδίζουν νὰ παρακολουθοῦν

τὸ δάσκαλο καὶ νὰ ἀφομοιώνουν δ.τὶ τοὺς διδάσκει, δὲν θὰ κριθοῦν μὲ ύπερβολικὴ ἐπιείκεια στὸ τέλος τοῦ χρόνου.

* * *

Δὲν ἔξετάζονται οἱ συνθῆκες τοῦ μαθητῆ, οὐγε δταν εἰναι μέσα στὸ σχολεῖο, οὔτε δταν φυτοζωεῖ ἔξω ἢπ' αὐτό. Ἐτσι ἔξηγεται κ' ἡ αύστηρὴ καταδίκη τους στὴν κρ' σιμη στιγμὴ τῶν τελικῶν ἀποτελεσμάτων κάθε χρόνου, δπότε προβιβάζουνται μονάχα δσοι είχαν ίκανοποιητικὴ ἐπίδοση.

Μάλιστα, μερικὰ παιδιά φτωχῶν οικογενειῶν, ποὺ ὁ ύποσιτισμὸς κ' ἡ ἀθλια γενικὰ συντηρησή τους ἐπέδρασε καὶ στὶς διανοητικές τους ίκανότητες, χαρακτηρίζονται ως βλάκες, παραγκωνίζονται γιατὶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ δὲν μποροῦν νὰ τοὺς περιμένουν—καὶ μένουν στὴν ίδια τάξη γιὰ δυδ καὶ τρία χρόνια, ὥσπου νὰ βαρεθοῦν, νάπελπισθοῦν καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν μόνα τους τὸ σχολεῖο.

Κι' αὐτὴ ἡ ἀδικία γίνεται, γιατὶ ξεχνοῦμε πὼς «νηστικὸ ἀρκούδι δὲν χορεύει». Προσπαθοῦμε—δημοσίευμε πρέπει φυσικὰ—νὰ βελτιώσουμε καὶ νὰ συγχρονίσουμε τὶς παιδαγωγικὲς μεθόδους μας, ύποδεικνύοντας νέους τρόπους ἀγωγῆς καὶ διδασκαλίας. Άγνοούμε δημως τὸ ἔμφυχο ςλικὸ, ποὺ θὰ ἐφαρμόσουμε ἀπάνω του τὰ νέα συστήματα.

Παίρνουμε ως δεδομένο τὸ δτι δλα τὰ παιδιά μποροῦν νὰ μᾶς παρακολουθήσουν καὶ νὰ ἀποδώσουν ἀποτελέσματα ἀνάλογα μὲ τὶς παιδαγωγικὲς προσπάθειές μας, πέφτοντας ἔτσι στὸ μεγαλείτερο παδαγωγικὸ σφᾶλμα: Λησμονοῦμε δηλαδὴ πὼς, γιὰ διαφόρους λόγους, δλοὶ οἱ μαθητὲς δὲν ἔχουν τὴν ίδια ἀντίληφη καὶ πὼς λογῆς· λογῆς ἔξωτερικοὶ λόγοι τοὺς ἀναναγκάζουν νὰ μὴ ἀφομοιώνουν δσα πρέπει — σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα—νὰ μάθουν.

(Συνέχεια εἰς τὴν 4ην σελίδα)

ποὺ φαίνουνται τόσο ἔκδηλα στοὺς ἀγνωστους ἔκεινους στὶς χους του—τὸν ἐσπρωχναν νὰ ἔκφρασθεὶ μὲ τὴ θεικὴ γλῶσσα τῆς τέχνης. Καὶ, ποιαγματικὰ, βρίσκει κανεὶς μὲς τὰ χειρόγραφά του ἀρκετὰ τραγούδια ποὺ πάλλονται ἀπὸ πηγαῖο λυρισμὸ καὶ μουσικότητα.

·Ο «ξανοιδωμὸς», ποὺ δημοσιεύεται σὲ ἄλλη σελίδα αὐτῆς τῆς ἔκδοσης—ἔνα ἀτέλειωτο κι ἀφρόντιστο ποίημα τοῦ Κόκου—ἔχει μιὰ μουσικὴ ἀξιοπρόσεχτη κ' ἔνα πολὺ συμπαθητικὸ αύδορμητισμό.

A. Z.

ΥΠΟΣΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

(Συνέχεια ἐκ τῆς Ιης σελ.)

Βέβαια, ὁ δάσκαλος δὲν εύθυνεται γὰρ τὴν κατάσταση αὐτῇ. Κάνει δὲ, τι εἶναι δυνατὸν γιὰ νὰ μεταδώσει σὲ ὅλους γενικὰ τὶς γιώσεις, ποὺ τοῦ καθορίζει τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα. Καὶ παίζει τὸ ρόλο ἐνδές πνευματικοῦ Προκρούστη ποὺ ἀγωνίζεται νὰ ισοπεδώσει τὶς πιὸ ἀσύμμετρες ίκανότητες.

Μὰ ἀκριβῶς γι' αὐτὸν εἶναι καὶ δυσκολώτατο τὸ ἔργο του—πιὸ δύσκολο κι' ἀπ' δὲ, τι εἶναι στὴν πραγματικότητα.

"Ἄν θέλαμε δόμως νὰ τὸν ὑποβοηθήσουμε, ώστε νὰ μὴν προσκρούει σὲ φυσικὰ ἀνυπέρβλητα ἀπὸ τὸν ίδιον ἐμπόδια θά τιρεπε νὰ βροῦμε τὸν καλύτερο τρόπο γιὰ τὸ χτύπημα τοῦ ὑποσιτισμοῦ καὶ τῆς ἀθλιότητος τὸσων παιδῶν, ποὺ σίγουρα θὰ προωδεύανε ἀσταλέστερα καὶ περισσότερο στὰ γράμματα, ἀν τρέφουνταν καλὰ κι' ἀν ντύνουνταν ἀνθρωπινά.

Τὸ ζήτημα αὐτὸν ἐφείλκυσε, φυσικὰ, τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ ἀρμοδίου Τμήματος. Μὰ ως τὴν ὥρα τίποτε τὸ σύσιαστικὸν δὲν ἔγινε. Δὲν ἀρκεῖ νὰ προσφέρουμε ἔνα ποτήρι γάλα στὰ φτωχόπαιδα τοῦ σχολείου. Πρέπει νὰ τοὺς ὀργανώσουμε πλούσια συσσίγια καὶ νὰ τοὺς ἔξασφαλίσουμε τὰ ροῦχα καὶ τὰ παπούτσια, ποὺ χρειάζονται.

Εἶναι γεγονός πῶς δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος νὰ σκεφθοῦμε γι' αὐτὸν τὰ πράματα, ἀν εὔημερούσαν οἱ γονεῖς τους. Μὰ ωσπου νὰ κατορθωθεῖ ἡ γενικὴ ἔξυφωση τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ μας—καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν χωριῶν—πρέπει νὰ συντονίσουμε τὶς δυνάμεις μας γιὰ νὰ λύσουμε τὸ μεγάλο πρόβλημα τῆς παιδικῆς δυστυχίας, πρὸς ὄφελος καὶ τῆς παιδείας τοῦ τόπου καὶ τῆς νέας γενεᾶς, ποὺ θὰ ξεπηδήσει ἀπὸ τὰ σχολεῖα.

M. ΡΑΙΣΗΣ